

FÄRGUTREDNING 2020

Malin Clarke

HALMSTAD CENTRALSTATION

Halmstad kommun, Halmstad 2:29

RAPPORT KULTURMILJÖ HALLAND 2020:78

STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2020

Färgundersökning 2020

Bild framsida: Halmstad centralstation Foto: Malin Clarke.

Grafisk form: Anders Andersson.

Layout: Malin Clarke

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Diariennr: 2020-308

INNEHÅLL

---

inledning	4
Historik	4
Beskrivning	4
Färgundersökning	6
Fotografier	6
Skrapning av referensyta	8
Kulör- och materialförslag	9
Tak (stationsbyggnaden samt takkupor och plåtytor på ilgodsmagasinets tak)	9
Fönster och dörrar	9
Takavvattning	9
Övriga rekommendationer	9
Källor	10

INLEDNING

Halmstads centralstation står inför en fasadrenovering. Jernhusen har därför gett Kulturmiljö Halland i uppdrag att göra en färgutredning med syfte att ta fram förslag till färgsättning för tak, fönster och dörrar. Utredningen är utförd av bebyggelseantikvarie Malin Clarke under oktober 2020.

Byggnaden är utpekad i den länstäckande bebyggelseinventeringen där den har klass B. Stationsområdet är utpekad som en särskilt värdefull kulturmiljö i kulturmiljöprogrammet för Halmstad stad. Byggnaden ligger även inom område klassat som riksintresse för kulturmiljövården (N35), där stationen utgör en del i uttrycket för riksintresset.

Då stationens historik och nuvarande utseende är grundligt utredd i en antikvarisk förundersökning utförd av Tyréns under 2019 behandlar denna utredning endast de delar som rör färgsättning av byggnaderna.

HISTORIK

Denna historik är en kort sammanfattning. För utförligare historik, se antikvarisk förundersökning, utförd av Tyréns 2019.

I slutet av 1870-talet uppfördes en ny stationsbyggnad i rött och gult tegel, motsvarande mittdelen på nuvarande station, vilken ersatte en äldre träbyggnad. Flyglarna på respektive sidor om den ursprungliga huvudbyggnaden tillkom 1888 och 1890. Mittdelens tak var redan från början belagt med korrugerad plåt. Flyglarna däremot, fick en påkostad taktäckning av zinkplåt som lades i diagonalställda fjäll, samt dekorativa runda fönster, s.k. oxögon, samt takkupor med detaljer som voluter och bladning. Under 1900-talet har fler takkupor tillkommit, men detaljer och utförande har utgått från de ursprungliga kuporna.

Ilgodsmagasinet söder om stationen tillkom under 1900-talets första år och tillbyggdes med en avträdesbyggnad år 1916 efter ritningar av stadsarkitekt Sven Gratz. Byggnaden har därefter byggts om och till ytterligare. Bland annat har dörröppningar murats igen. Godsmagasinet fick till skillnad mot stationshuset taktäckning av lertegel, med takkupor klädda i plåt, utförda på samma sätt som stationsbyggnadens kupor.

BESKRIVNING

Beskrivningen är kortfattad och berör de delar som färgutredningen gäller. För utförligare beskrivning, se antikvarisk förundersökning utförd av Tyréns 2019.

Stationens mittdel är i två våningar med gavelförsedda mitt- och sidorisaliter. På var sida om mittdelen ligger tillbyggda sidoflyglar, vilka är lägre än mittdelen och med mansardtak. Fasaderna är av gult och rött tegel. Stationsbyggnaden har rundbågsformade T-postfönster tillkomna under 1980-talet och målade i en mörkt brun kulör. Dörrarna är i stål och lackerade i olika gröna nyanser. Större delen av taket är täckt med fabriksmålad bandplåt i en skarpt ärggrön kulör. Sidoflyglarnas mansardtak samt takkuporna täcks på det nedre takfallet av den ursprungliga fjälltäckta zinkplåten vilken målats in i samma gröna kulör som bandplåten.

Ilgodsmagasinet är i en våning med sadeltak och har likt stationen fasader av rött och gult tegel. Fönsterna är utbytta under 1980-talet och i samma mörkbruna kulör som stationens fönster. Taket täcks av rött lertegel, men takkuporna och plåten som avgränsar det övre och nedre takfallet är i samma gröna kulör som stationshusets tak.

Stationsbyggnaden, fasad mot Stationsgatan med huvudentrén placerad centralt på byggnaden.

Ilgodsmagasinet, fasad mot söder. Notera den misspyrdande bruna plåten som monterats på fasadens högra sida.

FÄRGUNDERSÖKNING

Fotografier

Äldre fotografier har studerats för att ge en bild av möjliga färgsättningar. Endast ett urval av dessa fotografier redovisas i rapporten. På de äldsta fotografierna förefaller stationsbyggnadens tak att vara relativt ljust. Troligtvis var zinkplåten vid denna tid omålad, vilket även bekräftas genom handkolorerade vykort över byggnaden. Under 1930-talet har taket istället målats i en mörk kulör, troligtvis svart. Det första färgfotografiet över byggnaden är från 1969 och då är taket målat i en ärggrön kulör, lik dagens takplåt. Dessa kulörer bekräftas även genom synliga färgfragment på zinkplåten. På ilgodsmagasinet saknas foton där färgen på plåtdetaljerna går att bedöma.

På de äldre handkolorerade vykorten är fönsterbågarna färglagda i en grön kulör. Det är dock osäkert om dessa färgåtergivningarna överensstämmer med verkligheten. På vissa vykort tagna i mitten av 1900-talet förefaller fönstren vara mörkare än tidigare. På bilder från 1960- och 1970-talet är fönsterbågarna gröna. Vissa senare tillkomna entrédörrar är på dessa foton i fernissat eller lackat trä.

Handkolorerat vykort från 1898. Här förefaller taket vara omålat, trots att det på koloreringen fått en grönaktig ton. Flera kolorerade vykort från samma tid visar liknande färgsättning. Fönsterna har här illustrerats gröna. Foto: Järnvägmuseet

1920-tal. Även här förefaller taket vara omålat. Foto: Järnvägmuseet

Foto taget mellan 1930-39. Taket har målats i en mörkare kulör, troligtvis svart. Foto: Järnvägs-museet

Foto taget på 1960-talet.

Till vänster syns svarta färgfragment på sidan av takkupan. På takytan till höger framträder två gröna färgskikt och under dessa svarta fragment samt zinkplåtens silvergrå yta.

Skrapning av referensyta

Färgskikten är undersökta okulärt och jämförda med färgprov enligt NCS. Både fönster och dörrar är utbytta under senare tid och skrapprov kunde därför inte tas på fönsterkarmar eller dörrblad. Skrapning utfördes på två olika referensytor vid huvudentrén mot väster, där äldre dörrkarmar fortfarande finns kvar. På ilgodsmagasinet fanns inga äldre trätytor att utföra skrapprov på. Undersökningen visade att den tidigaste kulören som kan beläggas är en kromoxidliknande grön kulör.

Referensytorna som skrapa visar följande kulörer där det äldsta lagret anges först.

- Grön: NCS S 6020-g30y
- Brun: NCS S 7010-y70R
- Rödbrun: NCS S 5040-y80R
- Rosa: NCS S 4030-Y90R
- Grön: NCS S 5010-B70G

Referensyta 1. Här anas den rosa kulören samt en äldre brun kulör.

Referensyta 2. Här syns det understa gröna färglagret. Det fanns ytterligare fragment av en grön kulör som var så små att det inte gick att jämföra med NCS-proven.

KULÖR- OCH MATERIALFÖRSLAG

Valda kulörer och material utgår ifrån det färgundersökningen visat, där alternativ 1 utgår ifrån ursprunglig färgsättning och alternativ 2 ifrån färgsättningen under 1930-talet.

Alternativ 1

Tak (stationsbyggnaden samt takkupor och plåtytor på ilgodsmagasinet tak)

- Titanzinkplåt - målas ej.

Fönster och dörrar

- Grön: NCS S 6020-G30Y
(Fönsterbleck målas in i samma gröna kulör som fönstren).

Takavvattning

- Titanzinkplåt, målas ej.

Alternativ 2

Tak, stationsbyggnaden

- Svart

Tak, ilgodsmagasin

- Plåtdetaljer i mörkrött. I övrigt rött tegel likt befintligt.

Fönster och dörrar

- Grön: NCS S 6020-G30Y
(Fönsterbleck målas in i samma gröna kulör som fönstren).

Takavvattning, stationsbyggnaden

- Svart

Takavvattning, ilgodsmagasin

- Mörkröd

Övriga rekommendationer

- Då byggnaden och det omkringliggande området är av högt kulturhistoriskt värde bör renoveringen följas av antikvarisk medverkan. De riktlinjer som ställts i den antikvariska förundersökningen från 2019 bör följas för att säkerställa att byggnadens kulturhistoriska värden hanteras varsamt.
- Innan beställning av färgen sker ska provmålning utföras. Slutgiltigt kulörval görs i samråd med byggnadsantikvarie. Mindre justeringar av angiven kulör kan bli aktuellt.

KÄLLOR

Kulturmiljö Hallands arkiv

Digitalt museum:

Hallands konstmuseum

Järnvägsmuséet

Antikvarisk förundersökning, Halmstad centralstation. 2019. Tyréns.

Fotografier tagna av Malin Clarke, Kulturmiljö Halland. Bilderna förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv.

KULTURMILJÖ
HALLAND

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: [KANSLI@KULTURMILJOHALLAND.SE](mailto:kansli@kulturmiljohalland.se) | HEMSIDA: [WWW.KULTURMILJOHALLAND.SE](http://www.kulturmiljohalland.se)